

ԱՌ ՀԱՄԱՅՆ ԿՐԹԱՍԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆՍ

Վանայ երամեան վարժարանը իբր միջնակարգ հաստատություն, (եօթնամեայ իտատի) քաջածանօթ է արդէն իր 35 ամեայ արդիւնալից կեանքովը և տուած լուրջ ու հիմնաւոր կրթութեամբ, որով ստացած է գոյութեան և իւր դերը շարունակելու իրաւունքը:

1878 թուին հիմնուած սոյն վարժարանը, ընդ ղեկավարութեամբ անոր բազմարդիւն տնօրէն Համբարձում էֆ. երամեանի, իր գոյութեան ընթացքին ամենայաջող ու արդիւնաւոր կրթական հաստատութիւնը եղած է Հայաստանի մէջ: Նա իր դիրքով եղած է տիպար հաստատութիւն մը ու խթան Վանայ ազգային վարժարաններու և զօրեղ պատուար մը օտար կրթութեան դէմ: Սնոր հարիւրաւոր ընթացաւարտներն ու կիսաւարտները այսօր Վասպուրականի մէջ և այլուր աչքառու տեղ կը գրաւեն իրենց խնամեալ կրթութեամբ և գործնական կեանքի մէջ ունեցած գերբովը: Այս արդիւնքը և վարժարանի օգտակար դերը գնահատած են Վան եղող ամենայցեւորները՝ հայ թէ օտարազգի, նաև եւրոպացիները և կառավարութեան շատ մը բարձրաստիճան պաշտօնեաները: Գնահատած են զայն նաև ազգիս հայրապետներն ու պատրիարքները՝ իրենց գոհունակութեան և օրհնութեան կոնդակներով:

Այս վարժարանը որ 1100 լիւրայի մօտ տարեկան պիւլտճէ ունի, այսօր անտեսական ճղնաժամ մը կանցունէ: Պատերազմի առաջ բերած ընդհանուր տագնապը ազդած է նաև անոր պիւլտճէին վրայ և այսօր անիկա 400 լիւրայ խոշոր բացի մը հանդէպ կը գտնուի, որ կսպառնայ արդէն զայն մատնել կործանումի և մարել մի լուսաւոր վարժար: Այսօր երբ նիւթապէս ապահովուած ուրիշ ազգային հաստատութիւնները ու կրթական ընկերութիւններն իսկ ազգին կոչում ընելու պէտքին առաջ կը գտնուին, երամեանը, իր սոսկ անհատական ուժերով և սովորական միջոցներով ինչպէ՞ս պիտի փրկէ իր վարժարանը, որ ներկայիս ունի 370 աշակերտ, շատեր կիսաթոշակ և ձրի, և 18 կարող ուսուցիչներէ բաղկացեալ խումբ մը: Նա իրաւունք ունի հանրային խնամքին ու գուրգուրա-

նայ առարկայ ըլլալու, որովհետեւ որչափ մասնաւոր հաս-
տատութիւն մը, այնու ամենայնիւ անոր աշաղուրի տնօրէնը
ոչ միայն զայն շահադիտական ձեռնարկ մը չէ դարձուցած,
այլև անօրինակ անձնադոհութեամբ վրայ տուած է մինչև
անգամ իր հայրենի տունը և նոյն իսկ իր առողջութիւնը:

Բազմարդիւն կրթարանի մը այս տագնապալի կացու-
թիւնը ներկայացնելով համայն հայ ժողովրդեան ուշադրու-
թեան, լիայոյս կոչ կընենք անոր ամեն դատակարգերու հայ-
րենասիրական զգացումներուն, կոչ կընենք հարուստին, վա-
ճառականին ու արհեստաւորին, հայրենակիցներուն և օտա-
րաքնակներուն, որպէս զի փութան օգնութեան հասնիչ սոյն
վարժարանին, որու սպառնացող վտանգը աղէտ մը պիտի
ըլլայ վասպուրականի համար*:

Առաջնորդական տեղապահ Վանայ
Յովսէփ Եպիսկոպոս,
Վան, 22 Ապրիլ, 1913. (Կնիք.)

Տարեկան տեղեկագիր Երամեան Վարժարանի.

Շրջան ԼԵ. (1912 Օգոստոս—1913 Օգոստոս)

Սոյն շրջանի սկիզբը ունէինք 343 աշակերտ, իսկ վերջը
366. 195 աշակերտ ուսումնարանի 7 և 172 նախակրթարանի
4 դասարաններու մէջ: Թուշակաւոր աշակերտներու թիւը 304
էր, ձրիավարժներուն՝ 59 և 3-ը բարեյիշատակ Պոպովի սա-
ները:

Մնայուն ուսուցչաց թիւը 15, երթեկներուն՝ 4: Դա-
սարան չը փոխողներու թիւը 25: Ամբողջ դասարաններու մէջ
աւանդուած դասերուն տարեկան գումարը 12007: Ուսուցչ-
ժողովներու թիւը 37. փորձական դաս 7. բարձրագոյն կար-
գերու համար բանախօսութիւններ՝ 17:

Ընդունած ենք հետեւեալ նուէրները (գրական.) Թան և
Մարեկ՝ Պօլսոյ Ալիանս Զբանսէզի մասնաճիւղէն: Ճերիդի Շառ-
գիե և Միուքիւն՝ Հ. Բ. Ը. Միութենէն: Ազգ թերթը՝ պատ-
խմբադրութենէն: Մօակ, Մօակի 40 ամեայ յոբելեան, և Մօակ
ու հայ կիին՝ տեար Մանուկ Նալբանդեանէ՝ Արմենիա՝ տեար Խա-
չատուր Ասլանեանէ, Տաճար և Տաճար Մանկանց՝ տեար Սիմէօն

* (Տես Վանի «Աշխատանք»-ի 1913 տարւոյ Մայիս 4-ի թուի մէջ՝
№ 25—124):